

ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ

Κοινοβουλευτική Ομάδα

Αθήνα, 05 Ιουνίου 2025

ΕΡΩΤΗΣΗ

ΠΡΟΣ : τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Κώστα Τσιάρα

ΘΕΜΑ: « Καθολική καταστροφή στις καλλιέργειες του Οροπεδίου Λασιθίου – Ηχηρή απουσία απαντήσεων από το Υπουργείο – Ανάγκη για ουσιαστική αναμόρφωση του πλαισίου αποζημιώσεων του ΕΛΓΑ »

Κύριε Υπουργέ,

Επανερχόμαστε με την παρούσα Ερώτηση, παρά το γεγονός ότι παραμένει αναπάντητη η προηγούμενη κοινοβουλευτική μας παρέμβαση της 6ης Μαΐου 2025 (Αρ. Πρωτ. 5143), με την οποία σας είχαμε επισημάνει το μέγεθος της καταστροφής που είχαν υποστεί τότε οι παραγωγοί του Οροπεδίου Λασιθίου, εξαιτίας των έντονων καιρικών φαινομένων.

Δυστυχώς, το κακό επαναλήφθηκε και μάλιστα εντονότερο. Την 31η Μαΐου 2025, οι κάτοικοι και οι αγρότες του Οροπεδίου Λασιθίου βίωσαν μία ακόμη σκληρή και καταστροφική κακοκαιρία, με έντονες και διαδοχικές βροχοπτώσεις και χαλαζόπτωση που σάρωσαν τις καλλιέργειες πατάτας, κηπευτικών και άλλων προϊόντων της περιοχής. Τα φαινόμενα εκδηλώθηκαν σε δύο συνεχόμενα κύματα, το πρωί της ίδιας ημέρας, και μετέτρεψαν τα χωράφια σε λίμνες. Η καταστροφή είναι ολική για πολλούς παραγωγούς. Προκλήθηκε καθολική ζημιά σε καλλιέργειες πατάτας, κηπευτικών, φράουλας, αλλά και σε μήλα και αμπέλια, με τους παραγωγούς να μιλούν για «καταστροφή 90%» της παραγωγής.

Το τραγικό είναι ότι αυτή η οικονομική και κοινωνική καταστροφή ήρθε μόλις έναν μήνα μετά τις πλημμύρες της Πρωτομαγιάς, για τις οποίες επίσης δεν έχει υπάρξει μέχρι σήμερα πλήρης αποζημίωση.

Σύμφωνα με τον Δήμαρχο Οροπεδίου Λασιθίου, η φετινή παραγωγή πατάτας – που σε φυσιολογικές συνθήκες φτάνει τους 30.000 τόνους – δεν θα ξεπεράσει τους 5.000 τόνους, ενώ οι αγρότες βρίσκονται σε πλήρες αδιέξοδο, χωρίς εφόδια, σπόρους, ή οικονομικούς πόρους για να επαναφυτεύσουν.

Ακόμα πιο εξοργιστικό είναι το γεγονός ότι, μέχρι σήμερα, ο ΕΛΓΑ έχει εκδώσει αναγγελία ζημιάς μόνο για τη χαλαζόπτωση, ενώ η κύρια αιτία της καταστροφής – η καταρρακτώδης βροχή – δεν έχει καν ενταχθεί σε διαδικασία αποζημίωσης.

Ο ΕΛΓΑ προχώρησε μεν σε αυτοψίες, ωστόσο οι παραγωγοί φοβούνται – όπως και τον Μάιο – ότι οι διαδικασίες αποζημιώσεων θα καθυστερήσουν ή θα είναι ανεπαρκείς, καθώς:

- i. Ο Κανονισμός του ΕΛΓΑ αποκλείει την αποζημίωση πατατοκαλλιεργειών όταν ο σπόρος δεν είναι πιστοποιημένος εξωτερικού, παρόλο που οι αγρότες πληρώνουν τα ασφάλιστρά τους κανονικά μέσω ΟΣΔΕ.
- ii. Δεν καλύπτονται ζημιές που δεν υπερβαίνουν το 30%, κάτι που δεν ανταποκρίνεται στη σύγχρονη πραγματικότητα της γεωργίας.
- iii. Οι αγρότες του Οροπεδίου καλλιεργούν μία φορά τον χρόνο, κυρίως μονοκαλλιέργεια, και ζητούν ειδικό καθεστώς αποζημιώσεων.
- iv. Πολλοί παραγωγοί δεν διαθέτουν επίσημα ενοικιαστήρια, καθώς πρόκειται για γη που καλλιεργούν επί χρόνια με άτυπες συμφωνίες μεταξύ συγγενών ή γειτόνων – πρακτικές απολύτως γνωστές στις τοπικές κοινωνίες.

Επιπλέον, τα προβλήματα της αποστράγγισης, όπως επισημάνθηκαν ήδη από την πρώτη φάση της κακοκαιρίας, παραμένουν ανεπίλυτα, όπως οι στραγγιστικές υποδομές σε πολλές περιπτώσεις έχουν καταστραφεί ή αχρηστευτεί.

Το αποτέλεσμα; Οι άνθρωποι που ζουν από τη γη, που βγάζουν τα προς το ζην με τον ιδρώτα τους, δεν θα πάρουν ούτε ένα ευρώ αποζημίωση. Όχι γιατί δεν καταστράφηκαν. Αλλά γιατί δεν είχαν το “σωστό χαρτί” όταν ήρθε η ώρα της καταστροφής.

Αυτό δεν είναι πολιτική. Είναι κοινωνική αδικία και θεσμική υποκρισία. Το κράτος δεν μπορεί να λειτουργεί τιμωρητικά απέναντι σε εκείνους που πλήττονται περισσότερο. Η γραφειοκρατία δεν μπορεί να είναι ισχυρότερη από την ανάγκη, ούτε οι τυπικότητες ισχυρότερες από τη δικαιοσύνη. Η Πολιτεία δεν μπορεί να παρακολουθεί αμέτοχη τον αφανισμό της τοπικής παραγωγής, ούτε να αποδεχόμαστε ότι ένα χαρτί καθορίζει ποιος δικαιούται στήριξη και ποιος όχι.

Η κατάσταση που έχει διαμορφωθεί στο Οροπέδιο είναι ζήτημα επιβίωσης για τους παραγωγούς. Δεν υπάρχει πλέον ούτε χρονικός ούτε οικονομικός ορίζοντας για συγκομιδή ή νέα φύτευση.

Τα φαινόμενα αυτά όμως δεν είναι μεμονωμένα. Η κλιματική αλλαγή και κρίση πλήττει πλέον με διαρκή και πολυεπίπεδο τρόπο τον πρωτογενή τομέα στον Νομό Λασιθίου, προκαλώντας διαφορετικής φύσης καταστροφές: πλημμύρες στο Οροπέδιο, την ίδια στιγμή που στις ανατολικές, ημιορεινές και πεδινές περιοχές του νομού παρατηρείται έντονο φαινόμενο ξηρασίας και ακαρπίας, κυρίως σε δενδρώδεις καλλιέργειες.

Κοινό στοιχείο και στις δύο περιπτώσεις είναι ότι κανένα από αυτά τα φαινόμενα της νέας κανονικότητας που επιβάλλει η κλιματική κρίση – ούτε η πλημμύρα ούτε η ακαρπία λόγω ξηρασίας – δεν αποζημιώνεται πλήρως ή επαρκώς από το σημερινό πλαίσιο του ΕΛΓΑ, αφήνοντας εκατοντάδες αγρότες στο περιθώριο, παρότι καταβάλλουν κανονικά τις ασφαλιστικές τους εισφορές.

Το πρόβλημα, επομένως, δεν είναι μόνο συγκυριακό αλλά δομικό: η Πολιτεία οφείλει να προσαρμόσει τα εργαλεία της στα νέα δεδομένα που διαμορφώνει η κλιματική κρίση και να πάψει να λειτουργεί με όρους του χθες απέναντι σε έναν από τους πιο ευάλωτους τομείς της ελληνικής οικονομίας.

Η ανάγκη για αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου του ΕΛΓΑ δεν είναι ούτε καινούργια ούτε άγνωστη. Εδώ και χρόνια, τόσο από τις προηγούμενες όσο και από τη σημερινή ηγεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης, ακούμε εξαγγελίες για την επικείμενη αλλαγή του αναχρονιστικού Καταστατικού του Οργανισμού — αλλαγή που όμως παραμένει διαρκώς στο επίπεδο της υπόσχεσης. Ο ΕΛΓΑ συνεχίζει να λειτουργεί με έναν κανονισμό που δεν ανταποκρίνεται στις πραγματικές συνθήκες της ελληνικής γεωργίας του 21ου αιώνα και, κυρίως, δεν λαμβάνει υπόψη τις επιπτώσεις της κλιματικής κρίσης, ούτε στη συχνότητα, ούτε στην ένταση, ούτε και στη φύση των καταστροφών.

Ακόμη πιο προβληματική όμως είναι η παντελής έλλειψη διαφάνειας και θεσμικής διαβούλευσης. Το Υπουργείο δεν έχει παρουσιάσει κανένα συνεκτικό σχέδιο ούτε έχει ανοίξει δημόσια συζήτηση για τις

προθέσεις του σχετικά με την προστασία του πρωτογενούς τομέα απέναντι στις νέες κλιματικές προκλήσεις. Οι παραγωγοί, οι οργανώσεις τους και οι τοπικές κοινωνίες παραμένουν θεατές σε ένα καθεστώς αβεβαιότητας, ενώ το θεσμικό πλαίσιο αποζημιώσεων μένει παρωχημένο, άκαμπο και άνισο απέναντι στην πραγματικότητα που αντιμετωπίζουν.

Αυτό που ζητούν οι αγρότες του Οροπεδίου δεν είναι χάρη – είναι το αυτονόητο: να μην πεταχτεί στα σκουπίδια η προσπάθεια μιας χρονιάς, επειδή δεν πέρασαν από το φίλτρο μιας «τυπικής διαδικασίας». Η Πολιτεία καλείται να δείξει πρόσωπο ανθρώπινο. Όχι απρόσωπο.

Δεδομένων όλων των παραπάνω,

Ερωτάσθε κύριε Υπουργέ,

- 1. Προτίθεται το Υπουργείο να ζητήσει από τον ΕΛΓΑ την έκδοση αναγγελίας ζημιάς και για τη βροχόπτωση της 31ης Μαΐου, ώστε να ενταχθούν οι πληγέντες στο πλαίσιο αποζημιώσεων;*
- 2. Ποια είναι τα άμεσα μέτρα στήριξης που θα λάβει το Υπουργείο για τους πληγέντες του Οροπεδίου Λασιθίου;*
- 3. Πότε αναμένεται να ολοκληρωθούν οι εκτιμήσεις ζημιών από τον ΕΛΓΑ και με ποιο χρονοδιάγραμμα προβλέπεται η καταβολή αποζημιώσεων;*
- 4. Προτίθεστε να προβείτε σε επανεξέταση του Κανονισμού του ΕΛΓΑ, ιδίως για τις περιπτώσεις:*
 - i. Καλλιεργειών με μη πιστοποιημένο σπόρο,*
 - ii. Ζημιών κάτω του 30%,*
 - iii. Περιοχών με μονοκαλλιέργεια και μία ετήσια συγκομιδή;*
- 5. Θα θεσπιστεί κατ' εξαίρεση διαδικασία αποζημίωσης για παραγωγούς που δεν διαθέτουν επίσημα ενοικιαστήρια ή δήλωση ΟΣΔΕ, αξιοποιώντας εναλλακτικά μέσα τεκμηρίωσης, όπως βεβαιώσεις κοινοτήτων, φωτογραφικά στοιχεία ή υπεύθυνες δηλώσεις;*
- 6. Υπάρχει πρόβλεψη για οικονομική ενίσχυση μέσω άτοκων δανείων, επιδότησης εισροών ή στήριξης για επαναφύτευση;*
- 7. Προτίθεται το Υπουργείο να ενεργοποιήσει ειδικό ταμείο φυσικών καταστροφών ή άλλα διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία (εθνικά ή ευρωπαϊκά), για την κατ' εξαίρεση ενίσχυση των πληγέντων του Οροπεδίου;*
- 8. Υπάρχει σχεδιασμός για την άμεση αποστολή τεχνικών/γεωτεχνικών κλιμακίων του ΥΠΑΑΤ ή του ΕΛΓΑ για αυτοψία και αντικειμενική αποτίμηση της ζημιάς;*

9. Πώς σκοπεύετε να διασφαλίσετε ότι οι παραγωγοί δεν θα ξαναβρεθούν σε παρόμοια κατάσταση τον επόμενο χρόνο, και τι έργα ή ενέργειες θα γίνουν για την αποκατάσταση της αποστράγγισης και των υποδομών;
10. Σκοπεύει το Υπουργείο να εξετάσει την εφαρμογή ειδικού καθεστώτος αποζημιώσεων για ορεινές, ευάλωτες περιοχές όπως το Οροπέδιο Λασιθίου, στο πλαίσιο της προσαρμογής στην κλιματική κρίση;

Οι Ερωτώντες Βουλευτές

Αικατερίνη (Κατερίνα) Σπυριδάκη

Μανόλης Χνάρης